

Blomstrende Landsby Program sammenskrevet

A) Den beskrivende del

Områdets CV

- 1) **Indblik:** Kende vores område og byers udviklingsplaner, historie og aktiviteter
- 2) **Udsyn:** Kende nabo områder og byers udviklingsplaner, historie og aktiviteter
- 3) **Netværk og Sammenhold:** Politisk-, Erhvervs-, Råds-, Kommunal-netværk osv.
- 4) **Foreningsliv:** Helle idrætssamvirke og det samlede foreningsliv m.m.
- 5) **Organisation:** Borgerforeninger, byudvikling og interessenter.

1) Indblik

Inden for dette kriterium skal der arbejdes med at få et overblik over landsbyens/lokalsamfundets befolkning, erhverv og historie, så der med afsæt i dette materiale kan arbejdes med at opdage fremtidens udfordringer.

En betingelse for udvikling er, at landsbyen/lokalsamfundet kender sig selv. Historien, kulturarven, de grundlæggende holdninger og værdier, der har skabt og bidraget til udvikling af landsbyen/lokalsamfundet, kan med fordel bringes frem i lyset.

Der kan være tale om en analyse, der beskriver landsbyen/lokalsamfundet før, nu og i fremtiden gennem faktuelle oplysninger og tal.

Omfanget skal være af en sådan karakter, at alle borgere i og omkring landsbyen efter gennemlæsning har et klart, faktisk billede af den landsby/lokalsamfund, de bor i eller kunne tænkes at bosætte sig i.

Fundamentet for en landsbys/lokalsamfunds udvikling er de ressourcer, der er til stede nu, i morgen og i fremtiden, og landsbyen/lokalsamfundet og dens indbyggere bør være bevidste om dette. Sikre, at den viden altid er til rådighed for borgere, turisme, erhvervsliv, foreninger, kommune og andre, der arbejder med udvikling i forhold til landsbyen.

Spørgsmål og værktøjer

Der er en mængde grundviden, som kan være udgangspunktet for analysen og beskrivelsen af landsbyen, men da behov, metode og detaljegrad kan og skal være forskellig fra landsby/lokalsamfund til landsby/lokalsamfund, skal følgende ikke betragtes som en facitliste, men som inspiration.

Den grundlæggende viden om indbyggerne:

- *Hvor mange mennesker bor der i landsbyen/lokalsamfundet, og hvor mange føler tilknytning hertil?*
- *Hvordan er aldersfordelingen på disse indbyggere, og hvordan ser husstands-/familiestrukturen ud?*
- *Hvilken uddannelse, jobberfaring og hvilke fritidsinteresser har landsbyens/lokalsamfundets indbyggere?*
- *Hvor mange har boet her hele deres liv, og hvor mange er tilflyttere?*
- *Hvordan er engagementet i landsbyens/lokalsamfundets liv, foreninger, gøremål m.m.?*

Disse og mange flere spørgsmål kan stilles. En undersøgelse af dette giver en basal og nyttig viden om landsbyens/lokalsamfundets indbyggere. Det synliggør, hvor mange borgere der er fordelt på alder og interesser, hvilket ofte er et billede på ønskede aktivitetstilbud m.m., da unge og gamle ikke nødvendigvis tiltrækkes af de samme tilbud.

Spørgsmålene kan også vise, hvilke ressourcer der er i landsbyen, og hvem der er gode til hvad., hvilket også kan være en nyttig oplysning, når aktiviteter og tiltag skal igangsættes, eller en bestyrelses- eller formandspost skal besættes.

Endelig viser ovennævnte, hvor mange lokale der er i forhold til tilflyttere, og hvem af de unge der er vendt tilbage igen. En nyttig oplysning i forhold til fremtiden.

Den grundlæggende viden om landsbyens/lokalsamfundets erhverv, servicetilbud for fastboende og turister samt attraktioner i øvrigt:

- *Antallet af virksomheder og fordelingen på fagområder, industri, servicefag, gårdbutikker m.m. i landsbyen gøres op.*
- *Hvis der er turisme i eller nær landsbyen/lokalsamfundet, kan man beskrive aktiviteter såsom sommerfest, markeder, attraktioner og seværdigheder, samt opgøre antallet af besøgende, overnattende eller bruge andre måder at beskrive turisme og aktiviteter på.*

Fremtiden og fremskrivning:

Når alle de grundlæggende oplysninger er på plads, giver det ofte et godt grundlag for udvikling, såfremt der laves en fremskrivning. Her er nogle eksempler på en sådan fremskrivning.

- *Aldersfordelingen kan fremskrives ét, to, tre eller flere år, hvilket giver et billede af, hvor der er behov for udvikling. F.eks. vil en sådan fremskrivning kunne fortælle om antallet af skolesøgende børn, unge, der måske flytter væk for at læse, og behov for aktiviteter i forhold til antal ældre.*
- *Antallet af arbejdspladser og behov for faglige ressourcer hos virksomhederne kan være med til at skabe synlighed i forhold til, hvilke tilflyttere der evt. kunne få et job lokalt. På den måde bliver det f.eks. synligt, at frisøren lukker om to år, og måske kan landsbyen/lokalsamfundet så gøre noget for at tiltrække en ny frisør.*
- *Hvis turisme er stigende, kunne det danne grundlag for yderligere markedsføring, nye tiltag eller noget helt tredje.*

Mange flere eksempler kunne opstilles, men ét er sikkert:

Dem, der er foran, kommer først til fremtiden, så det handler hele tiden om at være ét eller to år forud med planlægningen.

Værktøjer - hvordan griber man det an?

- *Kontakt kommunen for oplysninger om landsbyens indbyggere.*
- *Udarbejd spørgeskema med relevante spørgsmål til husstandsomdeling (man kan overveje at komme rundt og indsamle skemaerne efterfølgende i stedet for, at borgerne selv skal aflevere dem).*

Pointgivning og vurdering

For hvert kriterie skal landsbyen/lokalsamfundet selv give sig point. Det betyder, at landsbyen beslutter, hvilket point-niveau man gerne vil opnå, arbejder frem mod dette, definerer det og ansøger. Pointgivningen for dette kriterie er 1 som laveste karakter og 5 som højeste karakter. Her følger en beskrivelse af, hvilket point-niveau landsbyen placeres på.

1 point

Landsbyen/lokalsamfundet har en basal og grundlæggende viden om borgerne og den befolkning, der bor i landsbyen/lokalsamfundet. Der er mangler og muligheder for en dybere og bredere viden, og den oparbejdede viden er ikke tilgængelig for alle borgere.

2 point

Landsbyen/lokalsamfundet har den grundlæggende viden om borgere, erhverv, turisme og attraktioner. Den centrale viden for udvikling er til stede, men der kan arbejdes dybere og skabes et endnu bedre grundlag for udvikling.

3 point

Grundlæggende kender landsbyen/lokalsamfundet sig selv. Der findes et godt talmateriale, og generelt er disse tal beskrevet og gennemarbejdet på en sådan måde, at de er tilgængelige for alle, der vil arbejde med udvikling i landsbyen/lokalsamfundet. Tilgængeligheden er i orden både som rapporter og på nettet.

4 point

Alle relevante oplysninger om landsbyen/lokalsamfundet er indhentet, opdateret og tilgængelige for borgerne. En rutine for vedligeholdelse og opdatering af den grundlæggende viden er på vej. Tal og beskrivelse er til rådighed for alle i landsbyen/lokalsamfundet og alle uden for lokalområdet. Således kan mulige tilflyttere og andre danne sig et overblik, og kommunen vil få materialet tilsendt.

5 point

Landsbyen/lokalsamfundet har fremskrevet den fyldige analyse af landsbyen/lokalsamfundet fra i dag og ind i fremtiden. Dette materiale er tilgængeligt for alle relevante brugere, og tillige anvendes materialet til en aktiv indsats i forhold til nuværende borgere, mulige tilflyttere, nabosamfund, turister, kommune og andre. På point-niveau 5 har landsbyen/lokalsamfundet kræfter til at gøre egne styrker til et aktivt gennem synliggørelse og markedsføring af landsbyen værdier og muligheder.

2) Udsyn

Med dette kriterium skal der redegøres for, hvilket udsyn landsbyen har. Hvor åbent og hvor stort er det vindue, som landsbyens borgere kigger ud af?

Udsyn handler om, at den enkelte landsby/lokalsamfund forstår sig selv som en del af noget større, så der skabes plads til helhedstænkning. Ingen ildsjæle eller landsbyer/lokalsamfund er hævet over fællesskabets styrker, men alle bør forstå nødvendigheden af, at sammen er vi stærkere.

Landsbyen/lokalsamfundet er en del af en kommune, som ofte omfatter mange landsbyer/lokalsamfund, hvoraf nogle af landsbyerne/lokalsamfundene er éns naboer. Som landsby/lokalsamfund har man ret til og behov for at være sig selv nærmest. Det er med andre ord ok, at der er en sund konkurrence mellem landsbyerne/lokalsamfunderne i forhold til udvikling og synlighed. Dog skal der til enhver tid gives plads til helhedstænkning.

Det kan gøres ved, at landsbyerne/lokalsamfunderne følger hinandens udvikling tæt, så der skabes et velfungerende samarbejde mellem de enkelte landsbyer/lokalsamfundet. Et samarbejde, der oftest organiseres som et fællesråd for alle landsbyer/lokalsamfund i kommunen.

Fordel mulighederne og ressourcerne landsbyerne/lokalsamfunderne imellem i stedet for, at alle landsbyer/lokalsamfund gør det samme. Lav andre aktiviteter, som bakker op og underbygger hinandens ideer og tiltag frem for aktiviteter, som kolliderer med naboernes.

Samarbejde

Et tæt og velfungerende samarbejde med éns nabolandsbyer/lokalsamfund samt med alle kommunens landsbyer og ikke mindst med kommunen er helt centralt for kriteriet udsyn.

Traditionelt tænker ildsjæle og landsbyer kortsigtet, for når ideer opstår, har man umiddelbart trang til at handle på dem. Kommunens arbejdsgange bygger derimod på tid til undersøgelse og eftertanke, inden beslutninger kan tages, så derfor tager beslutningerne længere tid hos kommunen end i landsbyerne.

Det er modsætninger, som kalder på forståelse og samarbejde, eftersom landsbyerne og kommunen begge har brug for hinandens kræfter, inspiration og erfaring.

Der skal og bør være udsyn nok til, at den enkelte landsby til enhver tid har et overblik over en helhed, som omfatter de andre landsbyer og kommunens planer og initiativer.

Spørgsmål og værktøjer

Her følger nogle spørgsmål og værktøjer, som kan motivere til at gå på opdagelse i, hvilke former for udsyn der findes i jeres landsby. Hensigten er, at redskaberne skal være med til at igangsætte dialogen omkring dette kriterium for udsyn, så landsbyen i fællesskab kan redegøre for, hvilket point de vil vurdere sig selv til. Spørgsmål og værktøjer er tænkt som inspiration.

Udsyn vedrørende nabolandsbyerne:

- *Kender vi vores nabolandsbyer/lokalsamfund i forhold til antal borgere, erhverv, arbejdspladser, foreningsliv, attraktioner og tilbud til borgerne?*
- *Hvad er naboerne kendt for, og hvad er det, der gør, at de har succes med det, de gør?*
- *Laver vi fælles projekter, og støtter vi hinanden ved at deltage i arrangementer og lignende?*
- *Samarbejder vi med nabo-landsbyerne/lokalsamfundene på forskellige områder?*
- *Kender vi hinanden, og udveksler vi erfaringer løbende, mand til mand, landsby/lokalsamfund til landsby/lokalsamfund?*

Udsyn vedrørende kommunens landsbyer:

- *Taler alle landsbyer/lokalsamfund med hinanden, organiseret i form af et fællesråd eller ved lejlighed?*
- *Ved vi som landsby/lokalsamfund, hvilke styrker og planer de andre landsbyer har?*
- *Laver vi fælles projekter på tværs af landsbyerne/lokalsamfundene og på tværs af gamle sogne?*
- *Hjælper og understøtter vi hinandens udviklingsplaner på et kommunalt niveau?*
- *Giv eksempler på, at jeres landsby/lokalsamfund har taget initiativ til et samarbejde med andre landsbyer.*

Udsyn vedrørende kommunen:

- *Samarbejder vores landsby/lokalsamfund generelt med kommunen?*
- *Hvorledes er vores samarbejde med centralt placerede politikere?*
- *Hvorledes er vores samarbejde med kommunens embedsmænd og i den forbindelse centralt placerede?*
- *Hvorledes er vores samarbejde med embedsmænd?*
- *Har vi som landsby en indsigt i og en forståelse for kommunens forvaltning og arbejde?*
- *Kender kommunen landsbyens tanker, ønsker og planer for de kommende 1 - 5 år?*

Værktøjer - hvordan griber man det an?

- *Besøg nabo-landsbyerne/lokalsamfundene!*
- *Arrangér et møde med landsbyrådene i de andre landsbyer/lokalsamfund og udveksl erfaringer og ideer.*
- *Se udviklingsplanerne for de andre landsbyer/lokalsamfund i kommunen.*
- *Tag et møde med kommunen, hvor landsbyplaner og -ideer for de kommende år gennemgås/drøftes.*

Pointgivning og vurdering

For hvert kriterie skal landsbyen selv give sig point. Det betyder, at landsbyen/lokalsamfundet beslutter, hvilket point-niveau man gerne vil opnå, arbejder frem mod dette, definerer det og ansøger. Pointgivningen for dette kriterie er 1 som laveste karakter og 5 som højeste karakter. Her følger en beskrivelse af, hvilket point-niveau landsbyen placeres på.

1 point

Der er et ikke et organiseret samarbejde mellem jeres landsby/lokalsamfund og nabo-landsbyerne/lokalsamfunderne. Når et samarbejde er oplagt, taler man med hinanden og laver praktiske løsninger. Samarbejdet med kommunens øvrige landsbyer og kommunen fungerer på samme måde. Når der er behov for det, samarbejdes der.

2 point

Der er et velfungerende samarbejde med nabo-landsbyerne/lokalsamfunderne, hvilket har stået på i flere år. Tovholderne fra de forskellige landsbyer kender hinanden og har en fælles idé om, hvad dette samarbejde vil og skal medføre. Der findes ikke et formaliseret og nærmere aftalt samarbejde med kommunen og de øvrige landsbyer.

3 point

Landsbyen/lokalsamfund har et aftalt og planlagt samarbejde med nabo-landsbyerne/lokalsamfunderne i forhold til aktiviteter, attraktioner og andet, hvor der sker størst mulig koordinering og deltagelse i alle aktiviteter og indsatsområder. Landsbyen/lokalsamfundet taler jævnligt med de øvrige landsbyer i kommunen om udvikling og fælles indsats. Tillige er der et samarbejde med kommunen, fra sag til sag, på traditionel vis gennem politikere og embedsmænd.

4 point

Landsbyen/lokalsamfundet deltager i det kommunale fællesråd, hvor landsbyerne i samlet flok koordinerer og samarbejder med kommunen. Samarbejdet mellem kommunens landsbyer/lokalsamfund er organiseret og funktionelt. Deltagelse i et sådant forum kræver at jeres landsby/lokalsamfund har ønsket om at udvikle jer i fællesskab med de andre landsbyer i kommunen. Landsbyens/lokalsamfundets samarbejde med kommunen er løbende og ikke alene sagsorienteret, da kommunen modtager information om landsbyens/lokalsamfundets planer og aktiviteter, i en løbende dialog.

5 point

Der er tradition for, at landsbyerne/lokalsamfundene i kommunen samarbejder om de overordnede sager og tiltag. Dette sker gennem det kommunale fællesråd, hvor der er en god, systematisk og løbende dialog med centrale politikere og embedsmænd. Dialogen omfatter aktuelle sager, men omhandler i særdeleshed den fælles fremtid og udvikling samt landsbyernes/lokalsamfundenes ønsker i forhold til den kommunale forvaltning og beslutning. Landsbyen/lokalsamfundet tager del i helheden, som både består af kendskabet og fællesskabet med nabo-landsbyerne/lokalsamfundene, alle kommunens landsbyer samt selve kommunen. Denne helhed er velfungerende for alle parter.

3) Netværk & Sammenhold

Med dette kriterium skal der redegøres for, hvordan der arbejdes med netværk i landsbyen på tværs af interesser og aldersgrupper.

Netværk er for mange en gruppe af mennesker, der taler sammen og forholder sig til en bestemt opgave i fællesskab. Netværk kan både være uformelle og formelle, og på forskelligvis binder de landsbyen/lokalsamfundet sammen.

Netværk er ikke foreninger i dette program, hvor foreningenslivet har sit eget kriterie. Forskellen er, at foreninger er etableret med vedtægter, årsmøde, en valgt bestyrelse m.m. Netværk fungerer bare og fornyer sig selv løbende. Dette kriterie beskæftiger sig alene med netværk og de sammenhold, der eksisterer i netværkene.

Formelle netværk kan være dem, der organiserer den årlige landsbyfest, arbejder for trafikikkerheden eller for den lokale skole m.m.

De uformelle, mindre lokale netværk er oftest mere usynlige, da de opstår på grund af specifikke behov. Det kan for eksempel være reserve-bedsteforældre, vinterbaderne, dem, der strikker sammen, eller dem, der går på jagt i det lokalhistoriske materiale sammen.

Når først man begynder at undersøge, hvor mange formelle og uformelle netværk der findes i landsbyen/lokalsamfundet, viser der sig ofte at være mange forskellige tråde, som binder landsbyen/lokalsamfundet sammen. Jo flere tråde og sammenhænge, der er at deltage i, jo nemmere er det også for tilflyttere at integrere sig.

Spørgsmål og værktøjer

Her er nogle spørgsmål og værktøjer, som kan motivere til at gå på opdagelse i, hvilke former for netværk der findes i landsbyen/lokalsamfundet.

Hensigten er, at redskaberne skal være med til at igangsætte dialogen omkring dette kriterie for netværk, så landsbyen/lokalsamfundet i fællesskab kan redegøre for, hvilket point de vil vurdere sig selv til. Spørgsmål og værktøjer er tænkt som inspiration.

Landsbyens netværk og sammenhold:

- *Beskriv de forskellige formelle og uformelle netværk, der er i landsbyen/lokalsamfundet?*
- *Hvor mange af landsbyens/lokalsamfundets borgere deltager i disse sociale sammenhænge?*
- *Hvad gøres der for at sikre, at flest mulige er involveret?*
- *Hvad gøres der for også at involvere dem, der gerne vil, men ikke melder sig selv?*
- *Hvorledes tager landsbyen/lokalsamfundet imod nye tilflyttere?*

Værktøjer - hvordan griber man det an?

- *Forhør jer blandt landsbyens/lokalsamfundets borgere omkring formelle såvel som uformelle netværk - evt. via spørgeskema (vær opmærksom på og acceptér, at nogle måske ikke ønsker at udtale sig om visse uformelle netværk, der måtte eksistere i landsbyen/lokalsamfundet).*
- *Følg et netværk i dets gøren og laden - aftal evt. et decideret møde med et etableret landsby/lokalsamfundetsnetværk.*
- *Spørg nye tilflyttere, om de kender nogle af netværkene i landsbyen/lokalsamfundet og evt. kan beskrive dem.*

Pointgivning og vurdering

For hvert kriterie skal landsbyen/lokalsamfundet selv give sig point. Det betyder, at landsbyen/lokalsamfundet beslutter, hvilket point-niveau man gerne vil opnå, arbejder frem mod dette, definerer det og ansøger. Pointgivningen for dette kriterie er 1 som laveste karakter og 5 som højeste karakter. Her følger en beskrivelse af, hvilket point-niveau landsbyen placeres på.

1 point

Landsbyen/lokalsamfundet har kun ganske få formelle netværk, og borgerne har ikke det store fællesskab ud over de traditionelle aktiviteter og festligheder. De fleste passer sig selv.

2 point

Landsbyen/lokalsamfundet har nogle formelle netværk, hvor forskellige aldre og interesser er repræsenteret. Derudover er der enkelte uformelle netværk, men det kniber med fornyelsen og tilgangen til netværkene generelt.

3 point

Landsbyen/lokalsamfundet har flere velfungerende netværk, både formelle og uformelle. Nye netværk kommer til, og nye borgere involveres i sammenholdet. Der tales meget med hinanden, og borgerne har en god følelse i forhold til at være en del af lokalsamfundet.

4 point

Landsbyen/lokalsamfundet har mange velfungerende netværk, og borgerne sørger for at tale med "naboerne" for derigennem at sikre et landsby-/lokalsamfundsfællesskab. Borgerne mødes i forskellige sammenhænge, formelle og uformelle. De fleste borgere i landsbyen føler ansvar og deltager i fællesskabets dialog og samles i forbindelse med de formelle og uformelle mødesteder.

5 point

Landsbyen/lokalsamfundet er et stort netværk, holdt oppe af de mange andre formelle og uformelle netværk. Der er mange tråde, som binder landsbyen sammen. Landsbyens/lokalsamfundets indbyggere kommer hinanden ved, og der er stor opbakning til arrangementer og fællesaktiviteter. Der er stor aktivitet og mange mødesteder. Borgerne er stolte af at bo i landsbyen og taler gerne positivt og sælgende om "vores landsby/lokalsamfund", når der er mulighed for at tiltrække besøgende eller tilflyttere.

4) Foreningsliv

I Danmark har vi et velfungerende og veludbygget foreningsliv.

I mange landsbyer/lokalsamfund er foreningslivet ofte omdrejningspunktet for fællesskabet. Derfor er foreningslivet et centralt element i landsbyens/lokalsamfundets udvikling. Dette kriterie giver mulighed for at beskrive foreningslivet i landsbyen.

En beskrivelse af foreningslivet rummer mange dimensioner. Men det er vigtigt, at beskrivelsen indeholder et gennemgående udviklingsperspektiv.

Beskrivelsen bør også omfatte tilbud, der er tilgængelige for landsbyens/lokalsamfundets borgere, selv om de er lokaliseret uden for landsbyen/lokalsamfundet.

Spørgsmål og værktøjer

Landsbyens foreningsliv kan beskrives på mange måder. Her følger en række spørgsmål og værktøjer, som kan bruges som inspiration til at arbejde med kriteriet for foreningsliv.

Om foreningerne

- *Hvor mange foreninger er der i jeres landsby/ lokalområde?*
- *Hvilken slags foreninger er der i jeres landsby/ lokalområde, og hvorledes er de organiseret?*
- *Er det traditionelle foreninger med generalforsamling og formand - eller er de organiseret på anden måde? Beskriv gerne hver forening for sig.*
- *Er der uorganiserede sammenslutninger, hvor rammerne ikke er så formelle?*
- *Hvilke tilbud til borgerne repræsenterer foreningerne, og er tilbuddene for børn, unge, ældre eller familier?*
- *Hvor mange mennesker er mulige medlemmer, og hvor mange af disse er medlem i én eller flere foreninger? En person tæller kun én gang.*

Om foreningssamarbejde:

- *Hvorledes samarbejder foreningerne?*
- *Er der et formelt og fast aftalt samarbejde i en fælles forening, eller er det mere aktivitetsbestemt og måske mere uformelt?*
- *Beskriv samarbejdet og eksempler på samme.*

Foreningslivets involvering:

- *Hvordan arbejder foreningerne med lokalbefolkningens involvering i foreningen?*
- *Hvorledes rekrutteres frivillige til bestyrelser, udvalg og til trænerjobs?*

Om foreningsledelse:

- *Arbejder foreningerne bevidst med en langsigtet planlægning af aktiviteter og medlemshvervning?*
- *Har foreningerne en beskrevet plan for de kommende år?*
- *Arbejder foreningerne dynamisk med udvikling af aktiviteter og organisering?*
- *Hvorledes fungerer bestyrelsesarbejdet?*
- *Tilbydes lederne løbende uddannelse i forhold til trænerjobs og bestyrelsesarbejde? I givet fald hvilke?*
- *Hvorledes kommunikerer foreningerne med medlemmerne og med omverdenen?*

Værktøjer - hvordan griber man det an?

- *Forhør jer hos kommunen, om I kan få en oversigt over foreninger i jeres landsby/lokalområde.*
- *Lav en aktivitetsoversigt for alle foreninger og gerne med angivelse af, om aktiviteterne er for børn, unge, ældre eller familier.*
- *Lav interviews med eller spørgeskema til de forskellige formænd for foreningerne. Find evt. inspiration i de spørgsmål, der er oplistet her.*

Pointgivning og vurdering

For hvert kriterie skal landsbyen/lokalsamfundet selv give sig point. Det betyder, at landsbyen/lokalsamfundet beslutter, hvilket point-niveau man gerne vil opnå, arbejder frem mod dette, definerer det og ansøger. Pointgivningen for dette kriterie er 1 som laveste karakter og 5 som højeste karakter. Her følger en beskrivelse af, hvilket point-niveau landsbyen/lokalsamfundet placeres på.

1 point

Landsbyen/lokalsamfundet har et begrænset foreningsliv.

2 point

Der er tradition for et foreningsliv, der gennem årene har været forankret i en klassisk foreningsstruktur. Der findes intet eller næsten intet samarbejde på tværs af foreningerne. Foreningslivet er stagneret og i visse tilfælde på vej til at tørre ud.

3 point

Landsbyen/lokalsamfundet rummer et bredt fungerende foreningsliv med et klassisk udbud af aktiviteter. Der er et vist samarbejde på tværs af foreningerne, og dele af foreningslivet arbejder med modernisering af egen forening (aktivitets- og organisationsudvikling).

4 point

Landsbyen/lokalsamfundet kan fremvise et bredt, velfungerende foreningsliv med forskellige tilbud til borgerne. Der er et praktisk samarbejde på tværs af foreningerne. Der er et udbredt ønske om samarbejde og modernisering af lokalområdets foreningsliv. Der er enkeltsagskontakt til kommunen i forbindelse med samarbejde om enkeltprojekter.

5 point

Landsbyen/lokalsamfundet har et moderne foreningsliv, som er aktivt opsøgende og en udviklende dynamo i lokalsamfundet. Der er et veludviklet organiseret og uorganiseret samarbejde mellem de forskellige foreninger. Der arbejdes bevidst med at engagere lokalområdets forskellige befolkningsgrupper og interessefællesskaber. Der er en velfungerende projektkultur, og der er direkte og indirekte kontaktoverflader til kommunen.

5) Organisation

Med dette kriterie skal der redegøres for, hvordan landsbyen arbejder med organisation. Landsbyen bør finde sammen og kunne tale med én stemme i forhold til omverdenen.

Foreningsliv, netværk, erhvervsliv og borgere skal samles i et lokalråd, en fællesforening, et laug eller i en anden konstruktion, der gør det muligt for landsbyen at skabe et fællesskab i forhold til udvikling.

Der skal skabes eller videreudvikles i forhold til en samlende fælles forening, der arbejder med det overordnede for landsbyen. Strategi, handlingsplaner, samarbejde med kommunen, vedligehold af bygningsmassen, projekter og ikke mindst samarbejdet med nabolandsbyerne kunne være nogle af elementerne.

Det er typisk mange af disse opgaver, der i dag ikke varetages af de etablerede foreninger.

Der er som udgangspunkt således ingen konflikt i forhold til allerede eksisterende foreningsliv, når der dannes en fællesforening. Vi kalder det et lokalråd.

Rammerne

Et lokalråd er en forening, der sikrer, at alle de overordnede opgaver for lokalsamfundet varetages. Det betyder, at lokalrådet typisk ikke påtager sig opgaver, de allerede eksisterende foreninger varetager. Altså en overbyggende forening, der måske på nogle enkelte områder kan have sammenfald med en eksisterende borgerforening.

Dette koordineres inden etablering.

Sammensætningen

Et lokalråd sammensættes af de aktører, der er i lokalområdet. Disse danner repræsentantskabet, der har stemmeret i forhold til valg af bestyrelsen. Aktørerne er foreningerne, erhvervslivet, kommunale institutioner og borgerne.

Hvorledes sammensætningen er, og hvor mange, der sidder i en bestyrelse, tilpasses lokalt.

Der vælges en bestyrelse og en formand, der herefter er kontaktperson i forhold til det overordnede arbejde og i forhold til udviklingsplaner for landsbyen samt politisk kontakt til kommunen.

Måske har jeres landsby allerede en fællesforening. Måske skal I til at etablere. I begge tilfælde er der hjælp at få hos sekretariatet eller hos andre landsbyer med etablerede lokalråd.

Spørgsmål og værktøjer

Landsbyens måde at være organiseret på kan beskrives på mange måder. Her følger en række spørgsmål og værktøjer, som kan bruges som inspiration til at arbejde med kriteriet for organisation.

Om organisation

- *Hvorledes er jeres lokalråd sammensat?*
- *Hvor mange er der i bestyrelsen, og hvorledes er de valgt?*
- *Hvor længe har I haft et lokalråd i jeres landsby?*
- *Hvorledes fungerer samarbejdet mellem foreningslivet, erhvervslivet, borgerne og kommunen?*
- *Hvilke opgaver har lokalrådet påtaget sig og eksempler på succes?*

Værktøjer - hvordan griber man det an?

- *Opsøg foreninger, erhvervsliv, institutioner og borgere for at få dem blandet ind i lokalrådets arbejde - gerne ved at få repræsentanter fra ovennævnte med ind i bestyrelsen.*
- *Lav en oversigt over gennemførte, påbegyndte og fremtidige opgaver/aktiviteter fra lokalrådets side.*
- *Hold borgerne og kommunen orienteret om lokalrådets arbejde - f.eks. via nyhedsbreve eller referater.*
- *Indkald borgere og evt. repræsentanter fra kommunen til orienteringsmøder.*

Pointgivning og vurdering

For hvert kriterie skal landsbyen selv give sig point. Det betyder, at landsbyen beslutter, hvilket point-niveau man gerne vil opnå, arbejder frem mod dette, definerer det og ansøger. Pointgivningen for dette kriterie er 1 som laveste karakter og 5 som højeste karakter. Her følger en beskrivelse af, hvilket point-niveau landsbyen placeres på.

1 point

Landsbyen har ikke en egentlig fællesforening. Borgerforeningen eller anden etableret forening har påtaget sig rollen som koordinerende.

2 point

Landsbyen har et velfungerende samarbejde mellem foreningsliv, erhvervsliv og borgere generelt. En fællesforening er ikke etableret, men eksisterende forening har påtaget sig koordinatorrollen.

3 point

Landsbyen har en fællesforening, der er nyetableret inden for det seneste år. Foreningen har en bred opbakning i landsbyen. Den valgte bestyrelse og formand er påbegyndt det overordnede og strategiske arbejde for landsbyen.

4 point

Landsbyen har en etableret fællesforening. Opbakningen i landsbyen er bred, og der er etableret et fornuftigt samarbejde med andre landsbyer og kommunen. Fællesforeningen sikrer, at der laves forankrede planer for fremtiden.

5 point

Landsbyen har en etableret og velfungerende fællesforening. Opgavefordelingen mellem fællesforeningen og andre aktører er veldefineret og indarbejdet. Samarbejdet med andre landsbyer og kommunen er fremadrettet og etableret på flere niveauer. Landsby og kommune er samarbejdspartnere på enkeltsager og strategisk.

B) Den planlæggende del

Her handles på de problemstillinger og opmærksomhedspunkter, der fremkom ved punkt 1.

Der bliver løbende igangsat og gennemført projekter.

- 6) Borgernes mangfoldighed- kulturelmangfoldighed
- 7) Bredde i tilbud - temalandsby
- 8) Udstråling
- 9) Åbenhed - Imødekommenhed
- 10) Udviklingsplan - vision

6) Kulturel mangfoldighed eller temalandsby.

https://blomstrendelandsby.dk/manualer_trashed/niveau-2_trashed/tema-eller-mangfoldighed/

Beskrivelse

I dette kriterie skal I diskutere og beslutte, om I ønsker en mangfoldighed af mennesker og tilbud i landsbyen/lokalsamfundet. Eller om I vil være en tema-landsby/lokalsamfund, hvor I satser på at skabe ét fælles markant udtryk – fx en energi-landsby/lokalsamfund. Uanset om I vælger det ene eller det andet, så er det vigtigt at skabe plads og rum til borgernes forskelligheder.

Det lokale kulturelle liv er (bortset fra familien) det eneste rum, hvor vi mødes af lyst og engagement uden at gøre den personlige nytteværdi op. En forudsætning for en blomstrende landsby er derfor et mangfoldigt kulturelt liv, som understøtter og udvikler landsbyens/lokalsamfundets sammenhængskraft og hverdagsdemokrati.

Landsbyens/lokalsamfundets funktion har ændret sig. Den moderne landsbybo bevæger sig ind og ud af mange arenaer til dagligt. Landsbyen/lokalsamfundet er blot en af disse.

Denne forandring gør, at I må tilpasse og forandre landsbyen/lokalsamfundet, så den tilpasses borgernes ønsker. Her skal I derfor bestemme, hvilken type landsby/lokalsamfund I vil være og hvilke type borger vil I tiltrække? Skal fokus være en bestemt gruppe borgere (børn, unge, det grå guld), energi, sundhed, natur m.v. Eller ønsker I at tiltrække en mangfoldighed af mennesker til landsbyen på tværs af oprindelse, religion, interesse o.l. Valget er jeres.

I dette kriterie skal I se på jeres aktiviteter og arrangementer, borgere, samarbejde, frivillighed mv. Det vil blandt andet give jer et billede af, om I har en kulturel mangfoldighed eller et bestemt tema.

Vælger I at blive tema-landsby/lokalsamfund, fravælger I ikke nødvendigvis mangfoldigheden. I skal dog huske at sikre, at overgangen glider så let som muligt.

Opgaven

Følgende er et forslag til, hvordan I kan gribe kriteriet an, og hvad I kan inddrage i analysen.

I kan starte med at kigge på jeres landsby/lokalsamfund. Har I en kulturel særegenhed? Noget som er unikt for jeres område. Måske har I allerede vedtaget, at I vil være energilandsby/lokalsamfund, natur-landsby/lokalsamfund eller noget tredje. Beskriv gerne det I har, som er specielt.

Det er en god ide at starte en diskussion i landsbyen/lokalsamfund og eventuelt indkalde til et borgermøde, hvor I diskutere, hvilken landsby/lokalsamfund I er og vil være i fremtiden. Her har borgerne samtidig mulighed for at melde ind, i forhold til hvordan de oplever mangfoldigheden.

Hvis I vælger at være en mangfoldig landsby/lokalsamfund, så beskriv hvori mangfoldigheden ligger. Kig på jeres befolkningsgrupper, foreninger, aktiviteter. Meget er sikkert beskrevet tidligere, og skal bare opsummeres.

En kort beskrivelse af aktiviteter og tilbud, hvem de henvender sig til, kommer der nye aktiviteter til, behov som ikke dækkes af landsbyens/lokalsamfundets udbud mv., er også relevant.

Under dette kriterie skal I også beskrive frivilligheden i jeres landsby/lokalsamfund. I kan kigge på, hvem der melder sig som frivillige og hvem der ikke gør. I kan også beskrive, hvordan I rekrutterer frivillige. Hvis I har en fremgangsmåde, kan denne beskrives. Hvis ikke kan I igangsætte et frivillighedsprojekt.

I kan søge inspiration, hos andre landsbyer, andre projekter (Trods Dårlige Ods eller Agenda Y), medierne, personer med relation til landsbyudvikling. Kontakt gerne sekretariatet for yderligere information.

Under hjælpeværktøjerne finder I spørgsmål, I kan stille jer selv undervejs i processen med kriteriet.

Værktøj

https://blomstrendelandsby.dk/manualer_trashed/niveau-2_trashed/tema-eller-mangfoldighed/06-vaerktojer/

Spørgsmål til den første dialog

- Findes der en kulturel egenart i landsbyen/lokalsamfund?
- Har jeres landsby/lokalsamfund et særpræg?
- Hvordan udskiller netop jeres landsby sig fra andre?
- Skal den skille sig ud?
- Er man allerede på vej til at gøre landsbyen/lokalsamfundet til en temalandsby/lokalsamfund?

- Har man vedtaget, at man vil være en energirigtig landsby/lokalsamfund, en landsby/lokalsamfund der ønsker at bevare traditionel byggeskik, en landsby/lokalsamfund med en helt speciel skole, en landsby/lokalsamfund for ældre, hvor deres behov særligt tilgodeses?

Aktiviteter og arrangementer

- Bryder ny-igangsatte initiativer nye veje, eller styrker de det eksisterende?
- Hvor mange tilbud er der i landsbyen/lokalområdet (foreninger, aftenskolehold, studiekredse, spejdere, bibliotek, dagcenter, musikskole, kirke osv.)?
- Hvilke fysiske rammer har I, og i hvilken udstrækning bliver de brugt (idrætsfaciliteter, klubhuse, forsamlingshuse, menighedshuse, skole, bibliotek, pladser/torve, fælleder, parker, natur osv.)?
- Er der tilbud til alle befolkningsgrupper uanset køn, alder, uddannelsesbaggrund, etnisk baggrund osv?
- Hvilke muligheder for økonomisk støtte til udvikling og drift af tilbuddene findes der?
- Vokser der med jævne mellemrum nye tilbud frem, eller har de eksisterende tilbud dannet rammen i en længere årrække?
  - Hvorfra kommer initiativet?

Frivillighed

- Er det "Tordenskjolds soldater", der udgør de frivillige og hjælpere?
- Hvilke opgaver trækker på de frivilliges kræfter?
- Hvad ønsker de, der ikke er frivillige af landsby- /lokalsamfundslivet?
  - Hvad mangler de?
  - Hvad holder dem tilbage fra at deltage?
  - Hvordan involveres landsbyens befolkning i hverdagsdemokratiet?
  - Foreligger der en plan for rekruttering af frivillige?

Samarbejde og kommunikation

- Er der initiativer i gang, som styrker markedsføringen af landsbyens særegne kendetegn i kommunen/ regionen/ landet?
- Er der etableret et tværgående samarbejde mellem de eksisterende tilbud?
- Er der taget initiativ til en drøftelse af fælles målsætninger og strategier?
- Er der vedtaget en plan/strategi for udvikling af eksisterende og nye initiativer?

Yderligere inspiration

Ønsker I at forfine kriteriet, kan I benytte nedenstående værktøjer.

- Gør brug af de netværk der findes mellem landsbyer/lokalsamfund og søg viden uden for kommunegrænsen
- Studér TRODS DÅRLIGE ODDS. International inspiration til Danske yderområder. Real Dania 2010 eller Agenda Y
- Søg råd og vejledning hos mennesker, der har forstand på marketing. Måske studere en af jeres landsbybørn kommunikation og markedsføring og kan hjælpe til.
- Er der glemte særegenheder i historien? Brug *TRAP – Danmark* et litterært værk, som fortæller om jeres sogn og jeres nabosogne.

- Spørg de mennesker der lever i købstæder og i København, hvad der kunne få dem til at overveje at flytte til jeres landsby. Spørg eventuelt fraflyttere, hvorfor de flyttede.
- Undersøg hvilke kulturelle fællesskaber, der blomstrer i dagens Danmark.

Undersøg hvad der får mennesker til at søge sammen og leve sammen. I 60'erne var det f.eks. kollektiver, økologi mv. Hvad er det i dag? Kontakt gerne sociologer (evt. studerende fra landsbyen) og hent inspiration.

Vurdering

For hvert kriterie skal landsbyen/lokalsamfundet selv give sig point. Det betyder, at landsbyen/lokalsamfundet beslutter, hvilket point-niveau I gerne vil opnå, arbejder frem mod, definerer og ansøger. Her følger en beskrivelse af, de forskellige point-niveauer landsbyens vurderes ud fra.

1 point

Der findes forholdsvis få, traditionelle tilbud, og kun en begrænset del af indbyggerne deltager. Tilbuddene har været uforandrede gennem længere tid i både indhold og form. Alle arrangementer er afhængig af en lille, snæver gruppe af "Tordenskjolds soldater". Mange af landsbyens/lokalsamfundets indbyggere søger kulturelle tilbud uden for landsbyen/lokalsamfundet. Medlemstallet i foreningslivet er generelt faldende.

2 point

De traditionelle tilbud dominerer, og de udvikles inden for rammerne af egen selvforståelse. Medlemstallet i foreningslivet er generelt stagneret, og der er vigende tilslutning til landsbyens/lokalsamfundets fælles arrangementer. Der er enkelte initiativer, som går på tværs af de eksisterende tilbud. En begyndende samtale om, hvordan der skabes mere liv i landsbyen, tager form.

3 point

Der er en bred vifte af traditionelle tilbud, og der udvikles med jævne mellemrum nye tilbud. En stor del af indbyggerne deltager i tilbuddene, og det er aldrig vanskeligt at skaffe frivillige til at hjælpe. Der er en uformel dialog mellem flere af tilbuddene, og der er ved flere lejligheder etableret et ad hoc samarbejde om enkeltstående arrangementer.

4 point

Næsten alle indbyggere deltager i en eller flere aktiviteter over en meget bred front. Der er i alle grupper en stor ansvarsfølelse over for at hjælpe og bistå med at gennemføre arrangementer og tilbud. Nye initiativer udvikles i samspil med de etablerede aktører, som bistår og understøtter udviklingen. Der findes et veludviklet, formelt samarbejde, der går på tværs af foreninger, skole, institutioner m.v. Der tilrettelægges fælles planlægning og arrangementer koordineres.

5 point

Der gennemføres løbende en dialog om indbyggernes ønsker og behov, og der foreligger en fælles vision og strategi for udviklingen af tilbud, arrangementer, involvering og kommunikation. Der er udarbejdet en strategi for, hvilken kultur I ønsker i fremtiden, og hvilke typer af nye indbyggere I ønsker at tiltrække. Landsbyen/lokalsamfundet er bevist

om egne ressourcer og er begyndt at markedsføre sig derefter. Der er løbende dialog med kommunen, som understøtter strategierne med relevant planlægning og økonomi.

Hjælpeværktøjer

På hjemmesiden www.blomstrendelandsby.dk finder I under de enkelte kriterier en række hjælpeværktøjer og eksempler på løsning af opgaven. Disse kan indgå i jeres arbejde, men det er op til jer, hvordan I vælger at løse opgaven, så den passer i forhold til jeres lokale kontekst.

[Download kriterie 6 som pdf](#)

7) Udstråling

https://blomstrendelandsby.dk/manualer_trashed/niveau-2_trashed/07-udstraling-3/

Beskrivelse

Dette kriterie handler om jeres og besøgendes syn på landsbyens/lokalsamfundets udstråling. Det handler om landsbyens/lokalsamfundets fysiske udseende nu og i fremtiden. I skal drøfte, hvordan landsbyens/lokalsamfundets huse og haver, fælles pladser og rum, forfaldende og tomme huse, kunst, virksomheder mv. tager sig ud for indbyggere og for besøgende. I skal tillige diskutere, om det er fællesskabets opgave at sætte en norm for landsbyens udtryk samt niveau for orden og skønhed. Herunder tager I også stilling til, hvad I synes er smukt, pænt og rent.

Førstehåndsindtrykket betyder meget for turister, potentielle tilflyttere samt gæster og folk på gennemfart. Det skal I arbejde med i dette kriterie for på den måde at skabe et mere objektivt billede af jeres landsby/lokalsamfund.

Det handler om at føle sig godt tilpas. I skal tage stilling til, hvad det betyder at føle sig godt tilpas. Nogen trives i rod, andre skal have orden. Nogle vil have klippede hække inden Sct. Hans, andre er ligeglade. Nogle vil have sprossevinduer, andre vil have store termoruder. Nogle vil have glaserede tegltage og andre stråtage. Nogle ønsker at deres haver skal være parcelhaver, andre vil have bondehaver, andre igen japanske haver. Der er også nogle, der bruger haven som losseplads.

I skal også se på landsbyen som en helhed. Hvert hus kan være smukt og velholdt i sig selv, men de udgør ikke nødvendigvis en helhed. Det skal de måske heller ikke.

Opgaven

Under udstråling skal I beskrive, hvordan landsbyen ser ud nu og i skal drøfte hvordan den skal se ud i fremtiden. I skal også beskrive, hvordan I vil opnå jeres vision for landsbyens/lokalsamfundet udstråling. I kan komme ind på æstetik, indtryk, udstråling, helhed, forskellighed, skønhed og tilpashedsfølelse.

I skal kigge på bygningsmasser, fri pladser, fællesarealer, byrum, kunst, seværdigheder, huse og haver m.m. Diskuter hvad I syntes er pænt, og hvad I syntes er mindre pænt. Husk at respektere hinandens holdninger.

Start fx med at udvælge en lille gruppe, som lejer turister i landsbyen for en dag. Udstyr dem med et kamera, så de kan dokumentere alt, der springer i øjnene – både det positive og det negative. Forstil jer, hvordan I kan forbedre de negative billeder, og hvordan I kan fremhæve landsbyens positive sider. I kan evt. invitere en ude fra til at deltage i gruppen fx en bekendt i en af nabolandsbyerne eller en fraflytter .

Ud fra billederne kan I beslutte, hvilke initiativer (hvis dette er nødvendigt) I vil igangsætte. Det kunne være, I har brug for en fælles oprydningsdag. Fokus på en ren natur i institutionerne. Blomster på alle fælles pladser. Plante træer og meget mere. Måske har I

allerede sådanne projekter kørende, i så fald skal I blot beskrive dem. I må gerne lade billederne indgå i ansøgningen.

Husk at det kan være svært at nå til enighed, om hvad der er smukt, men I kan lytte til hinanden og forsøge at forstå forskellighederne.

Under hjælpeværktøjerne kan I søge yderligere inspiration til arbejdet og beskrivelsen af kriteriet. Kontakt også gerne sekretariatet for yderligere hjælp.

Værktøj

https://blomstrendelandsby.dk/manualer_trashed/niveau-2_trashed/07-udstraling-3/07-vaerktojer/

Byvandring

Som en mindre gruppe, går I en tur gennem jeres landsby/lokalsamfundet som en gruppe turister og kigger på de bygninger, der bemærkes i bybilledet. Tag et foto af de bygninger, haver, byrum mv, der springer i øjnene, positivt såvel som negativt. Hvad tager sig pænt ud, godt ud, og hvad tager sig mindre godt ud? Diskuter hvad jeres uenighed bygger på. Det er ikke nok at sige: Det synes jeg bare! Vanen skal udfordres, hvis I skal nå en form for enighed. Disse fotos grupperes og indsættes i en lille rapport om bygningerne og rum i landsbyen. Beskriv hvert af disse med de bemærkninger og tanker, der mødte jer på turen. Herefter vil der sandsynligvis tegne sig et billede af en række bygninger og rum, der er i dårlig stand, eller på anden måde adskiller sig i bybilledet. På samme vis en gruppe af bygninger og rum, der sender positive signaler.

Hvad kan I gøre for at landsbyen/lokalsamfundet bliver mere, som I ønsker jer (oprydning, afskærmning, flytning, beplantning, belysning osv.)?

Lav evt. en plan for disse forandringer. Måske kan I få kommunen til at hjælpe, f.eks. gennem lokalplaner.

Hvordan kan I fremhæve det positive, det I finder smukt, behageligt og bruge det som "løftestang" for landsbyen/lokalsamfundet?

Bygningerne

Bygningerne i landsbyen er alle huse både dem hvor der bor nogle, men også tomme og evt. forfaldende huse. Det kan være virksomheder og forretninger i landsbyen/lokalsamfundet eller institutioner og udlejningsejendomme. Kortsagt alle bygninger i byen.

Fremhæv dem der er særdeles velholdte eller meget nedslidte. Diskuter hvad I kan gøre for de huse som ikke er så vedligeholdte. Er nogle ubeboede? Eller skal jeres naboer bare have lidt kærlig hjælp til at male huset og slå græsset.

Byrummet

Byrummet er det, der ligger mellem bygningerne, og som alle må færdes i. Når jeres gruppe bevæger sig gennem landsbyen/lokalsamfundet, ser I udsigtspunkter og fællespladser mv. Nogle er skjulte og skaber nysgerrighed. Nogle tiltrækker blikke. Andre

steder indbyder til, at man går derhen og slår sig ned. Der er byrum hvor borgerne kan slå sig ned og være en del af fællesskabet andre byrum giver borgerne fred og ro.

Nogle byrum kan vi lide at komme i, andre undgår vi. Overvej hvordan byrummet tager sig ud, når det er mørkt. Hvad ville belysning gøre for det indtryk jeres landsby/lokalsamfundet giver, og hvad ville det give jer, hvis der var lyskilder i landsbyen. I kan overveje hvordan forskellige former for belysning ville påvirke følelsen af nydelse, når I går i byrummet/lokalsamfundet, og hvordan bygningerne ville tage sig ud. Forestil jer at I ville gøre noget ved landsbyen/lokalsamfundet som helhed!

Kunst

Som borgere ser I det sikkert ikke hver dag, men kunst er der sikkert alligevel. Gå en tur og fotografer den kunst der er. Lav en beskrivende tekst og et par sider til rapporten. Forhold jer til den kunst der er, kan I lide den, kan andre lide den, og i så fald hvem? Er den placeret rigtigt i byrummet/lokalsamfundet, eller kommer den ikke til sin ret?

Forhold jer til om I synes, der skal være kunst i byrummet/lokalsamfundet og af hvilken karakter. Tænk på kunst som udsmykning og som noget øjet kan finde behag i at se på. For jer, for de besøgende og de fremmede.

Mangler i kunst? Så kan I under dette kriterie igangsætte kunstprojekter. Fx i samarbejde med landsbyens/lokalsamfundets institutioner eller kunsthåndværkere. Det kan være kunstværker, billeder mv videre placeret vigtige steder i byen. Eller en ny kunststi, der samtidig er en seværdighed.

Seværdigheder

På samme vis som med kunsten, gå en tur, fotografer og beskriv, det I ser som seværdigheder. Det kan være et gammelt gadekær, en rolig lund eller noget helt tredje. Lav en beskrivende tekst og et par sider til rapporten. Hvis I er uenige om, hvad en seværdighed er, så diskuter indtil I kender hinandens synspunkter og respekterer dem. Det er en forudsætning for en senere konsensus om, hvor I vil hen med jeres landsby/lokalsamfund.

Spørgsmål der kan starte en dialog

- Har I fælles tanker om, hvad der er pænt, og hvordan I gerne vil have, der skal se ud?
- Er der enighed om, hvad der er smukt? Og grimt?
- Hvor det er skønt at opholde sig?
- Har I drøftet farver i jeres landsby/lokalsamfund?
- Hvilket indtryk giver farvede (orange, lilla, hvide, gule mv) huse?
- Hvad er god mad på kroen/spisestedet?
- Hvilke seværdigheder er der i jeres by?
- Hvad er oplevelsesværdigt?
- Hvad vil det sige at være velholdt?
- Hvad er gennemført i jeres landsby/lokalsamfund?
- Skal landsbyen være gennemført?
- Helheden er det første, en besøgende bider mærke i. Hvis ALLE huse er grimme og med bilvrag i forhaven, så har landsbyen/lokalsamfundet et image, den fremstår som en helhed, det er gennemført. Mange vil mene at det alligevel giver et negativt indtryk. Hvad mener I?

Yderligere inspiration

Ønsker I at forfine kriteriet, kan I benytte nedenstående værktøjer.

I kan kontakte en arkitekt med forstand på bygninger og byrum og holde en aften med ham/hende. Eller måske folk med forstand på belysning eller beplantning og få ideer til eventuelle forbedringer. Måske får I inspiration, I ikke selv havde tænkt på.

I kan invitere jeres bekendte fra de større byer på besøg og få deres mening om jeres landsby/lokalsamfund, og hvad der skulle til for, at de ville bosætte sig hos jer.

I kan også tale med lokale kunstnere og lokale historikere eller studere bogen *Danske Landsbyer* af Erland Porsmose?

Vurdering

For hvert kriterie skal landsbyen/lokalsamfundet selv give sig point. Det betyder, at landsbyen/lokalsamfundets beslutter, hvilket point-niveau I gerne vil opnå, arbejder frem mod, definerer og ansøger. Her følger en beskrivelse af, de forskellige point-niveauer landsbyens/lokalsamfundets vurderes ud fra.

1 point

Landsbyen opleves langs de vigtigste veje umiddelbart som en lokalitet, hvor alle bygningerne i hovedtræk er velholdte. Her er pænt og ordentligt, og der findes ingen efterladte bilvrage eller biler og campingvogne uden nummerplader. Landsbyen/lokalsamfund virker ikke i forfald – men uden den store visuelle personlighed. Fremgang spores ikke. Byen/lokalsamfundet mangler sammenhæng og helhedsindtrykket er lidt forvirrende.

2 point

Alle landsbyens/lokalsamfundets bygninger fremstår som velholdte, og forhaver og indkørsler er passet med omhu. Hække klippes sådan cirka til Sankt Hans, kalkede huse kalkes sådan cirka til pinse. De kommunale, offentlige rum fremstår som nogenlunde velpassede, og inventaret i det offentlige rum er OK og af nogenlunde kvalitet materialemæssigt og æstetisk. Hvert enkelt element i landsbyen/lokalsamfundet er indbydende, men helheden mangler, og der bydes ikke på overraskelser eller lukkede rum til at hvile i. Der er arbejdet med enkeltelementerne i byen/lokalsamfundet, men ikke med helheden.

3 point

Man kan se at de første skridt er taget til at gøre noget ved helheden i landsbyen/lokalsamfundet. Der er tiltag om sikring af bløde trafikanter, og der er påbegyndt fartdæmpende foranstaltninger. Derfor er visse gaderum også opholds- og legearealer på børns og på fodgængeres og cyklisteres betingelser. Legepladser, hvis de findes, er velholdte og indeholder kun lovlige redskaber, legehuse og bundmaterialer. Opholdspladser er velholdte, rene og indbydende.

4 point

Nyt og ældre byggeri spiller fint sammen. I nyere byggeprojekter er der kun anvendt byggematerialer, der spiller sammen med de ældre. Der findes kun få bygninger der stikker af fra helheden. Der er enkelte gode kig og man får lidt lyst til at opholde sig i byrummet, som er indrettet til ophold. Der arbejdes med genplantning af allé-/vejtræer, hvor dette kan understøtte den visuelle og æstetiske oplevelse af landsbyens fysiske rum. Stendiger, plankeværker, stakitværk og hegn er velholdte og fremstår i god kvalitet materialemæssigt og æstetisk. Det er tydeligt, at man arbejder hen mod en helhed i indtryk. Man er enige om, hvordan det skal se ud i byen/lokalsamfundet.

5 point

Byen markerer sig nu afgrænset og som en helhed. Der er anlagt en fællesparkering til landsbyens lastbiler, håndværkerbiler og campingvogne. Når man bevæger sig gennem byrummet, er der intet, der springer ubehageligt i øjnene. Landsbyen/lokalsamfundet er præget af helhed og sammenhæng. Den fremstår indbydende og besøgendes umiddelbare reaktion er, at her er dejligt at være rent fysisk. Der er muligheder for brug af toiletter og for at slippe af med affald. Måske er der en indbydende kro/café/kaffestue/is og pølsehus. Byen inviterer til ophold.

Hjælpeværktøjer

På hjemmesiden www.blomstrendelandsby.dk finder I under de enkelte kriterier en række hjælpeværktøjer og eksempler på løsning af opgaven. Disse kan indgå i jeres arbejde, men det er op til jer, hvordan I vælger at løse opgaven, så den passer i forhold til jeres lokale kontekst.

[Download kriterie 7 som pdf](#)

8) Imødekommenhed

https://blomstrendelandsby.dk/manualer_trashed/niveau-2_trashed/08-imodekommenhed/

Beskrivelse

Dette kriterie sætter fokus på, hvor imødekommende borgerne i landsbyen/lokalsamfundet er og ønsker at være. Hvordan agerer landsbyen/lokalsamfundet socialt? Både overfor tilflyttere, besøgende, turister, men også borgerne i mellem. Det handler især om, hvor imødekommende I er over for folk, der kommer udefra. Det essentielle er imødekommenhed, åbenhed, integration, respekt og interesse.

Før i tiden var det at blive i sin landsby/lokalsamfundet en selvfølge, der skulle derfor være plads til alle. En landsby/lokalsamfundet er i dag et sted, man vælger at bo, fordi man tænker, her vil være godt at bo og leve. Hvis man som landsby vil vælges, så gælder det om at udvise den rette imødekommenhed. Imødekommenhed handler om medmenneskelighed. I skal under dette kriterie drøfte, hvor imødekommende I er, vil være og overfor hvem.

I skal beslutte og planlægge jeres fremtid i den forstand, at I bliver bevidste om, hvem I vil have på besøg, og hvem I ønsker som tilflyttere. Måske vil I invitere nydanskere til at slå sig ned og er velvilligt indstillet på at være rummelige overfor deres normer. Måske vil I gøre jer attraktive overfor Københavnerne, der kører motorcykel og samtidig passer godt på deres gamle huse.

I skal vurdere, hvordan I vil tilbyde jeres imødekommenhed og jeres landsby på en måde, så udefra kommende bliver interesserede og tænker, at her er rart og være. I skal også se på hvor hurtigt I inviterer fx ny tilflyttere ind i landsby- og /lokalsamfundsarbejdet og på privat besøg. Helt basalt skal I beskrive, hvor hurtigt nytilkommende bliver en del af dagliglivet i landsbyen.

Opgaven

I skal starte med at gøre jer klart, om I vil være imødekommende for alle eller nogle få. Vil I være lige imødekommende overfor indvandre, motorcykellister og børnefamilier? Hvem I ønsker at være imødekommende overfor, afhænger i et vist omfang af, hvilke ressourcer og ønsker I har i landsbyen/lokalsamfundet. Hvis I har valgt at være en temalandsby/lokalsamfund, er I måske mere imødekommende og åbne overfor tilflyttere og besøgende, der passer ind i temaet.

Som ved de tidligere kriterier skal I starte en dialog i landsbyen. Herefter kan I beskrive og eventuelt igangsætte imødekommende initiativer. Disse initiativer vil naturligvis være rettet mod mangfoldigheden eller den/ de grupper, I ønsker at tiltrække.

Har I en velkomspolitik og mentorordning for tilflyttere? Hvordan inddrages tilflyttere i foreningslivet, sociale arrangementer, det frivillige liv? Disse elementer kan I lade indgå i rapporten. I må overveje, hvor vigtig det er, at tilflyttere deltager i landsbyens liv, i foreningslivet, eller handler ind i den lokale Brugs/Købmand. Tag en snak med de sidst tilkommende i landsbyen og spørg ind til deres oplevelser i forbindelse med tilflytningen.

Hvordan er jeres information ud ad til og overfor borgerne? I skal sikre, at interesserede altid har mulighed for at finde relevante oplysninger om landsbyen. Det være sig aktiviteter, foreningsliv, frivillighed, info til turister mv. I kan benytte jer af hjemmesider, infotavler, nyhedsbreve, lokalblade, SMS kæder m.m.

I skal også beskrive, hvordan I modtager turister og folk på gennemfart. Måske har I en turistpolitik. Er I nysgerrige eller ligeglade, når I møder fremmede i landsbyen/lokalsamfundet?

Til slut kan I beskrive relationerne på tværs af interesser, sociale lag, uddannelse, etnisk oprindelse m.m.

Værktøj

https://blomstrendelandsby.dk/manualer_trashed/niveau-2_trashed/08-imodekommenhed/08-vaerktøjer/

Spørgsmål der kan starte en dialog

- Vil I være imødekomende over for en bestemt gruppe eller overfor mangfoldigheden?
- Vil I være lige imødekomende overfor en ny nabo, der starter sin lastbil kl. 5 om morgenen, eller medborgere der er i en motorcykelklub, en gruppe indvandrere fra Libanon, det grå guld ol.?
- Vil I have fremmede, som tilflyttere eller vil I foretrække venner og familie?

Tilflyttere og besøgende

- Hvordan oplever man som tilflytter imødekommenhed, når man flytter til landsbyen/lokalsamfundet?
  - Er der noget, man mangler?
  - Er der en velkomspolitik i landsbyen/lokalsamfundet?
  - Er der en mentorordning for tilflytterne?
  - Bliver tilflytterne inspireret til at deltage i landsbyens/lokalsamfundets bestyrelsesarbejde og udvikling?
  - Opfordres tilflyttere til at deltage i det frivillige liv, fællesarrangementer o.l.?
  - Inviteres tilflytter børnene til træning og andre aktiviteter straks efter tilflytningen?
  - Hvordan modtager I turister og gennemrejsende?
  - Er der informationer til turister, skiltning m.m.?
  - Er der åben og imødekomende interesse for dem, der går rundt og indsnuser stemningen?
  - Er der en fælles kultur, hvordan I tiltaler de gennemrejsende og turister?
    - Hvad har bragt dig hertil?
    - Kan jeg hjælpe med noget?
    - Har du set vores nye...?
    - Er du tilfreds med det, du ser, og det vi kan tilbyde?

- Hjælper I gennemrejsende og turister til at holde landsbyen i indbydende stand?

Socialt fælleskab

- Er landsbyen/lokalsamfundet præget af, at der er stærke sociale bånd til dem, som ikke ligner én selv, hvor man ikke kommer fra samme sociale, uddannelsesmæssige og etniske baggrund?
- Er man åben over for nye initiativer i landsbyen/lokalsamfundet?
- Er det altid de samme personer, der kommer til fællesarrangementerne, eller kommer der også nye med?
- Dem der ikke kommer til fællesarrangementerne, ved I hvorfor, de ikke kommer?
  - Er de ikke blevet informeret, eller ønsker de bare ikke at deltage?

Vurdering

For hvert kriterie skal landsbyen selv give sig point. Det betyder, at landsbyen beslutter, hvilket point-niveau I gerne vil opnå, arbejder frem mod, definerer og ansøger. Her følger en beskrivelse af, de forskellige point-niveauer landsbyens vurderes ud fra.

1 point

Landsbyen har ikke en fast procedure for, hvad I gør, når der kommer nye tilflyttere. Der er lavet en velkomstpjece, men den er ikke synliggjort, så nytilkomne får ikke automatisk adgang til den. Landsbyen/lokalsamfundet er præget af indstillingen om, at tilflyttere skal tilpasse sig til det, der allerede er i landsbyen/lokalsamfundet. Hjælpen til at tilpasse sig er tilfældig og afhængig af få ildsjæle. Der er stærke bånd mellem dem, som ligner hinanden i landsbyen. Dem, som er anderledes og nye, ses an og holdes lidt på afstand. Man siger pænt goddag, når man møder hinanden, men dem, der har boet i landsbyen i mange år, involverer sig ikke uden videre. De har nok i sig selv, og der er en lav grad af imødekommenhed. Turister tolereres.

2 point

Landsbyen/lokalsamfundet har en velkomstpjece, som de nye får af de få personer, som har taget initiativ til det. Der er et par årlige fester i landsbyen, hvor alle bliver inviteret. Dem, som ligner hinanden i landsbyen eller har fælles vilkår f.eks. børn i skolen, er automatisk også dem, som står for fællesarrangementerne. Der er en nysgerrighed over for hvem, de nye i landsbyen er. Imødekommenhed er noget, som kan opleves af og til, men uden en tydelig struktur. I nikker til turister, gennemkørende og endagsbesøgende og viser sporadisk interesse.

3 point

Der er en synlig velkomspolitik i landsbyen, som de fleste af borgerne kender til. Landsbyens/lokalsamfundet velkomspolitik kan læses på landsbyens hjemmeside, hos kommunen og i den velkomstpjece, som enhver ny tilflytter får udleveret af en koordineret velkomstgruppe. Der er mange gode fællesarrangementer i landsbyen/lokalsamfundet, hvor det oftest er de samme mennesker, der deltager. Der er en imødekommenhed over for nye måder at gøre tingene på, og mange som i udgangspunktet ikke ligner hinanden, har et samarbejde på kryds og tværs. Turister, gennemkørende og endagsbesøgende bydes sporadisk velkommen opfordres til at blive og se på kunst og seværdigheder.

4 point

Alle i landsbyen/lokalsamfundet er informeret om og har kendskab til vigtigheden af at være et mangfoldigt- eller temalandsbysamfund, hvor imødekommenhed er en del af fundamentet. Der tages kontakt til dem, som normalt ikke deltager i fællesarrangementerne i landsbyen for at høre nærmere om, hvorfor de ikke ønsker at deltage.

Der arbejdes målrettet på at få de folk med som gerne selv vil. Indbyrdes informeres der om de nye tilflyttere. Der er en gennemgående interesse for at ville tage godt imod fremmede og nye. Turister modtages åbenhjertigt og venligt. I stopper spontant for at høre, hvad der bringer dem hertil. Der er opslag, der henviser til landsbyens/lokalsamfundets nøglepersoner, som kan og vil være behjælpelig med det ene og det andet.

5 point

Landsbyen/lokalsamfundet har helt styr på, hvilke behov og interesser, de forskellige borgere har. I ved hvorfor folk deltager og ikke deltager i landsby/lokalsamfundslivet. Dem, som ønsker at deltage i landsbyens/lokalsamfundets fælles liv har et kendskab til de forskellige muligheder der er. Der samarbejdes på kryds og tværs, gamle som unge, fra hjemstavnsfødt til tilflyttere, samt uafhængigt af uddannelsesbaggrund. Der er stærke sociale bånd mellem landsbyboerne. Landsbyen/lokalsamfundet har skabt en mangfoldig og inkluderende kultur, hvor imødekommenhed og integration er centralt.

Hjælpeværktøjer

På hjemmesiden www.blomstrendelandsby.dk finder I under de enkelte kriterier en række hjælpeværktøjer og eksempler på løsning af opgaven. Disse kan indgå i jeres arbejde, men det er op til jer, hvordan I vælger at løse opgaven, så den passer i forhold til jeres lokale kontekst.

[Download kriterie 8 som pdf](#)

9) Vision

https://blomstrendelandsby.dk/manualer_trashed/niveau-2_trashed/vision/

Beskrivelse

I dette kriterie skal I beskrive, hvordan I vil fastholde, forandre og udvikle jeres landsby/lokalsamfund. Punktet lægger op til det afsluttende punkt, hvor I skal lave en plan for landsbyens/lokalsamfundets fremtidige udvikling.

Med udgangspunkt i de otte forrige kriterier skal I beskrive, hvilke mål og ønsker I har for fremtiden. I skal med andre ord lave en plan for, hvordan I kan fastholde, forandre og udvikle jer. I skal spotte sammenhængen, mellem det I er og kan, samt de indtryk I giver, og de indtryk I gerne vil give.

Jeres vision skal beskrive, hvor borgerne, foreningslivet, erhvervslivet m.m. vil hen med landsbyen/lokalsamfundet. Også dem som ikke deltager aktivt i udviklingen. Det handler om at beskrive landsbyens drømme, ønsker og målsætninger. Intet er for stort eller småt.

I dette kriterie skal I tillige forholde jer til samspillet med kommunen i forhold til jeres målsætninger og ønsker. I skal tage højde for samspil/ forskelligheder mellem kommunens lokal- og udviklingsplaner samt landsbyens ønsker for kultur, image og udvikling. I forhold til forskellighederne: Nogle gange vil I kunne påvirke politikere og embedsmænd andre gange ikke. Brug ikke for meget energi på ting I ikke kan forandre.

Opgaven

I kan starte med at lave en opsummering, af de ønsker, tanker og ideer I har for landsbyen/lokalsamfundet. I kan tage udgangspunkt i det forgangne arbejde med de otte forrige kriterier.

Herefter kan I beskrive de ting, I ønsker at bevare, fremhæve, udvikle, ændre eller sætte i gang i jeres by. I skal samtidig redegøre for, hvordan I vil gøre dette. Disse områder kaldes indsatsområder. Det er vigtigt, at I tænker i små såvel som store projekter. Nogle kan gennemføres fra den ene dag til den anden, andre tager måske år. Men for borgerne i landsbyen/lokalsamfundet er det vigtigt hele tiden at opleve fremskridt. Det skaber tillige yderligere interesse for at deltage i det frivillige liv.

Til slut skal I prioritere, jeres indsatsområder. Her skal I bl.a. vurdere vigtigheden. Nogle indsatser er mere presserende end andre. Nogle er ønsket af mange i området og andre af få. Det er vigtigt, at de fleste kan stå inde, for de prioriteringer I laver. En sikker skolevej kan være et stort ønske for mange, men tager forholdsvis lang tid. En petanquebane er hurtigere at etablere, men nok ikke et stort ønske for alle.

En vision skal gerne indeholde tidsangivelser for, hvor landsbyen/lokalsamfundet er om fx 5, 10 og 30 år. Vurder, hvad der er jeres milemæle og vær realistisk. Det er vigtigt, at I under hele forløbet kommunikerer med de forskellige grupper, borgere, foreninger, virksomheder, udvalg mv. Alle skal have følelsen af at blive hørt.

I må desuden tage stilling til, hvad I vil have af kommunen, hvilken service kommunen skal tilbyde, og hvilken I selv kan klare ved hjælp af fx landsbypedeller, frivillighed og diverse tiltag i landsbyen/lokalsamfundet. I må også vurdere jeres indsatsområder i forhold til kommunens planer. Hvordan påvirker det jeres projekter?

I kan også lave en finansieringsplan for jeres indsatser. I kan beskrive hvilke muligheder, I selv har, samt hvor der skal søges om økonomisk hjælp fra fonde og kommunen.

Værktøj

https://blomstrendelandsby.dk/manualer_trashed/niveau-2_trashed/vision/09-vaerktojer/

Hjælpeværktøjer

Forestil jer, at I skulle skabe en helt ny landsby/lokalsamfundet fra bunden af, på det sted hvor den nu ligger. Næsten som et computerspil. I kan lege med tanken. Til at starte med er der igen forhindringer udefra. Ingen tanke er for stor, ingen for lille.

Brug spørgsmålene til at starte en dialog

Udseende

- Skal landsbyen/lokalsamfundet se ud som en gammel dansk landsby/lokalsamfund eller som en landsby/lokalsamfund i Toscana eller noget helt tredje?
- Hvordan skal huse og byrum se ud?
- Hvordan med beplantning? Og belysning?
- Skal veje forløbe, som de gør?
- Hvordan skal biltrafikken være?
- Hvilke kommunale institutioner ville I have i jeres by/lokalsamfund?
- Hvilke institutioner ville I selv drive?
- Hvilket forhold ønsker I jer til kommunen?
- Hvordan vil I have jeres kollektive transport?
- Vil I gerne være uafhængig af offentlig transport?
- Hvem vil I have boende?
- Hvor mange skal I være?

Fællesskab og aktiviteter

- Hvilke former for fællesskab vil I have?
- Hvad skal der ske i jeres landsby/lokalsamfund?
- Hvilke arrangementer vil I have?
  - Fælles arbejdsrum?
  - Hal måske?
  - Fælles spisemulighed?
  - Hvordan skal landsbyens/lokalsamfundets fritidsliv være?
  - Vil I have idrætsforeninger eller én der samlede alt?

Organisering og erhverv

- Hvordan vil organisere jer?
  - Vil I lave et andelsfællesskab?
  - Skal landsbyen/lokalsamfundet have en forening der fungerer som paraply over alle de andre foreninger?
  - Hvilken form for demokrati ville I have for jeres fremtidige landsby/lokalsamfund?
  - Eller vil I have en mindre forpligtende struktur?
  - Vil I ansætte nogen i landsbyen/lokalsamfundet til at løse opgaver for fællesskabet og lede jeres frivillige projekter?
  - Vil I løse opgaver for kommunen?
  - Vil I have erhverv i landsbyen/lokalsamfundet?
    - Hvilke typer mener I, I har brug for, hvis I har fastlagt antal og baggrund for indbyggerne?
    - Vil I have store arbejdspladser?
    - Eller er små arbejdspladser noget, der passer bedre ind i jeres vision?
    - Kan I klare mindre erhverv i jeres landsbyhus?
    - Vil I lade erhvervsdrivende selv finde ud af om det kan løbe rundt, eller vil I lave planer og efterspørge bestemte typer erhverv?
    - Hvordan vil I integrere erhverv i byrummet og i landsbylivet?
    - Vil I være erhvervsdrivende?
      - Fx drive et B&B?
      - Eller den lokale kro
      - Fri plejehjem?
      - Skal man investere i landsbyen/lokalsamfundet for at bo der?
      - Ville I drive erhverv og tjene penge til fællesskabet?
      - Hvilken strategi ville I lægge for at blive kendt?

Yderligere inspiration

- Inviter konsulenter der har visioner og lær det, I ønsker af dem
- Lær af andre landsbyer/lokalsamfund der har visioner for fremtiden
- Læs kommunens øvrige landsbyers/lokalsamfunds visioner og udviklingsplaner
- Deltag i konferencer, hvis muligt. Ønsker i at fokusere på turisme, så kan I fx deltage i regionens årlige turismekonference
- Undersøg om der findes udviklingsmidler fx hos kommunen til at skabe en vision
- Hold møder med kommunens erhvervsforening, inviter Håndværksrådet og bed dem tage stilling til jeres ideer
- Læs den nyeste forskning og publiceringer inden for landdistrikts udvikling, eller de områder i ønsker at udvikle fx turisme
- Kontakt sekretariatet for mere information

Vurdering

For hvert kriterie skal landsbyen/lokalsamfundet selv give sig point. Det betyder, at landsbyen/lokalsamfundet beslutter, hvilket point-niveau I gerne vil opnå, arbejder frem mod, definerer og ansøger. Her følger en beskrivelse af, de forskellige point-niveauer landsbyens/lokalsamfundets vurderes ud fra.

1 point

Gives hvis I ikke har haft alle elementer under behandling, og dem I har, ikke rigtig hænger sammen. I mener ikke, I har fået talt med nok mennesker, der kunne inspirere jer. Jeres vision er usammenhængende, og der er ingen sammenhæng mellem målsætninger, ønsker og indsatsområder. Ja, I har måske slet ingen indsatsområder. I har ingen viden om kommunens planer for jeres område.

2 point

Jeres vision begynder at falde på plads. I har haft oplæg udefra, og I har forstået, hvordan en vision skal se ud, men I er langt fra færdige. I har været rundt om alle elementer, men diskussionerne står fortsat på, og I er ikke enige om ret meget endnu. Jeres visioner hives til stadighed ned på jorden af virkeligheden. I har et lille kendskab til kommunens planer

3 point

I har fået mange input udefra og får det fortsat. Visionen hænger nu så småt sammen med virkeligheden. I kender jeres landsbys mange facetter og potentialer. Visionen angiver den retning, I ønsker at udvikle jer I.

I er kloge på erhvervsmuligheder, hvordan I vil have de fysiske rammer og hvilke mennesker I kunne tænke jer bosatte sig i jeres landsby. I har sammenkørt jeres målsætning og ønsker med kommunens planer. I er så småt i gang med at tale med kommunen om at overtage ansvarsfulde opgaver fra denne.

4 point

Jeres vision ligner nu en prisopgave, den er komplet med indsatsområder og projekter. I har haft professionelle til at hjælpe jer med at løfte visionen op på et plan, så I kan matche kommunen. I har ofret tid og penge af egen lomme og fået støtte fra fonde til diverse projekter og indsatser. I er i fuld gang med at fungere som enhed udadtil. I har måske overtaget ansvar for mindre velfærdsopgaver fra kommunen, og det fungerer. Jeres image er, at I er en landsby, der vil noget, og som vil bestå. I ved hvor I vil hen, men er stadig lidt usikre på, hvordan I skal komme derhen. I er til stadighed meget afhængige af jeres ildsjæle.

5 point

I løfter for hinanden og i flok. Visionen er klar, der er konsensus. Ingen strides og modstand kendes ikke. I udfordrer hinanden for at blive så gode som muligt i fremtiden. I er begyndt at sprede jeres vision til andre. Der er overensstemmelse mellem alle elementer i planen. I ved hvordan jeres landsby skal se ud om 1 generation og om 2 generationer. I har organiseret jer for fremtiden. I har gennemført indtil flere projekter med fondsmidler, egen finansiering og hjælp fra kommunen. I ved hvad I vil have af kommunen, og hvad I vil klare selv. I har måske overtaget op til flere velfærdsopgaver fra kommunen.

Hjælpeværktøjer

På hjemmesiden www.blomstrendelandsby.dk finder I under de enkelte kriterier en række hjælpeværktøjer og eksempler på løsning af opgaven. Disse kan indgå i jeres arbejde, men det er op til jer, hvordan I vælger at løse opgaven, så den passer i forhold til jeres lokale kontekst.

[Download kriterie 9 som pdf](#)

10) Lokal udviklingsplan

https://blomstrendelandsby.dk/manualer_trashed/niveau-2_trashed/10-lokaludviklingsplan/

Beskrivelse

I dette kriterie skal I samle de tidligere kriterier til en plan, I kan arbejde med fremadrettet. I kender nu jeres lokalsamfund godt. Det grundlæggende er på plads. I ved, hvor I vil hen. Nu skal det samles til en plan.

En plan skal give mening og retning for de fleste af lokalsamfundets borgere og tillige fungere som inspiration og ønskeliste i forhold til kommunens forvaltning, politikere, samarbejdspartnere og de omkringliggende lokalsamfund.

Planen skal indeholde forslag til, hvad lokalsamfundet selv kan og skal gøre, og hvad I vil videregive til kommunen, som ønsker og forslag. En god udviklingsplan kræver et godt samarbejde og en høj grad af information mellem lokalsamfund, forvaltning og politikere. Dette vil styrke alle parter.

Med en udviklingsplan får lokalsamfundet værktøjet til at tage strategisk ansvar for egen udvikling. En plan for udviklingen betyder udover langsigtet planlægning, også en koordinering af aktiviteterne lokalt, styrket sammenhold, ressourceafsøgning og optimering.

En udviklingsplan skal være så præcis og omfattende som mulig på samme tid, at I kan bruge den, når I markedsfører jer selv, søger fonde til jeres projekter, som ledetråd for kommunen og naturligvis i lokalsamfundet.

Jeres plan skal indeholde følgende punkter: Historie, analyse, vision (inkl. Handleplaner) og strategi. Den kan også indeholde et forord eller indledende afsnit samt projektbeskrivelser. Visionen skal indeholde både langsigtede og kortsigtede målsætninger og gerne række 20-30 år ud i fremtiden.

Det er vigtigt, at alle parter er bekendt med deres rolle i forhold til den lokale udviklingsplans indhold og forskellige dele.

Opgaven

Nogle af delene i udviklingsplanen har I sikkert allerede beskrevet i de 9 tidligere kriterier. Det I har skrevet, genbruger I naturligvis. Noget skal måske opdateres, da I har udviklet jer i tiden siden.

Historie

En vigtig indledende del af en lokal udviklingsplan er landsbyens historie. Den er landsbyens fundament. I skal lave en kort beskrivelse af landsbyens historie, med fokus på den seneste udvikling. Her er en del beskrevet i det første kriterie "Indblik". Beskriv også gerne de projekter I har gennemført og afsluttet.

Analyse

Det næste skridt på vejen mod en god lokal udviklingsplan er analysen. Her skal I beskrive landsbyen/lokalsamfundet, som den er i dag med institutioner, foreninger, netværk, befolkning og demografi, erhverv o.l.. Beskriv det gode i landsbyen lokalsamfundet, og de ting I mangler. I kan også beskrive, hvordan I kommunikerer og samarbejder og meget mere. Kort sagt skal I under analysen sammenfatte alle de vigtige nutidige pointer fra de 9 forgående kriterier – det er copy/paste opdaterings tid.

Med en kritisk analyse af landsbyen finder I frem til hvilke drømme, som kan realiseres.

Vision

Denne del af udviklingsplanen har I allerede arbejdet med under kriterie ni. Nu har I mulighed for at forfine visionen. I kan søge inspiration i nedenstående beskrivelse, beskrivelsen af niveau ni samt hjælpeværktøjerne til både niveau ni og ti.

En vision skal beskrive, hvor borgerne, foreningslivet, erhvervslivet m.m. vil hen med landsbyen/lokalsamfundet. Også dem som ikke deltager aktivt i udviklingen. Det handler om at beskrive landsbyens drømme og ønsker.

Visionen skal indeholde tidsangivelser for, hvor I vil være om fx 5, 10 og 30 år. Sæt milepælene med realistisk afstand.

Strategi

Her redegør I for, hvordan I vil opfylde jeres drømme (vision). Først skal I prioritere de valgte indsatsområder, hvis I ikke allerede har gjort det. Dernæst skal I lave en strategi for hvert af områderne.

I de enkelte strategier, skal I beskrive, hvordan I vil opnå de mål, I har sat jer. Hvilke tiltag er planlagt, hvem kontakter I, hvornår gør hvem hvad osv. I må gerne være konkrete og komme med specifikke tidsangivelser. Fx september 2013, er legepladsen færdig.

Værktøj

https://blomstrendelandsby.dk/manualer_trashed/niveau-2_trashed/10-lokaludviklingsplan/10-vaerktojer/

Hjælpeværktøjer

Jeres udviklingsplan er også jeres redskab i forhold til kommunen, som vil vurdere om kvaliteten af jeres plan, gør den værd at støtte. Kommunen vil se på om jeres plan modarbejder kommunens helhedsplaner eller om den spiller med, og om den er med til at lægge fundamentet til kommunens helhedsplan. En LUP er altså et redskab. Den skal slibes mindst hvert andet år. Planer skal forandres fordi virkeligheder forandres. Planer skal tilpasses. Jeres perspektiv og vision vil også forandre sig i takt med, at I udvikler jeres landsby. En LUP er et dynamisk redskab.

1. Historie

- Hvad er landsbyen/lokalsamfundet stolt af?
- Hvad er landsbyens/lokalsamfunds fundament?
- Hvad er der sket de seneste år i landsbyen/lokalsamfundet?
  - Hvad har borgerne selv stået for?
  - Hvad har andre fx kommunen foranlediget?
  - Hvordan er det lykkedes?

2. Analyse

- Har I gennemgået de forrige kriterier og fundet en rød tråd i landsbyen/lokalsamfundet?
- Hvilke ting i landsbyen/lokalsamfundet betyder mest for jeres udvikling?
- Har styr på hvilken landsby/lokalsamfund I vil være?
- Ved I hvordan jeres landsby/lokalsamfund skal se ud?
- Hvilke af jeres projekter og tiltag er vigtigst?

3. Vision

- Hvad er jeres drømme?
- Hvor vil I hen med jeres landsby/lokalsamfund?
- Hvad er kommunens planer for jeres område?
- Hvilke indsatsområder er de vigtigste?
- Har I både langsigtede og kortsigtede planer?

4. Strategi

- Hvad skal der til for at komme derhen, hvor landsbyen/lokalsamfundet gerne vil være med udviklingen?
- Hvilke opgaver skal udføres og hvornår?
- Skal der nedsættet udvalg og grupper?
- Skal I have dannet nye foreninger fx en erhvervsforening?
- Skal der søges fonde?
- Hvordan kan kommunen hjælpe? Hvordan og hvornår skal de inddrages?
- Er der konsensus mellem historie, analyse, vision og strategi?

Yderligere inspiration

Nederst er givet et eksempel på, hvordan en vision og den tilhørende strategi kan se ud og formuleres.

Visionen er skrevet i datid, som om de 30 år allerede var passeret og alle indsatsområder gennemført. Men I kan naturligvis og så fremtidskrive sin vision. Altså se ud i fremtiden fra i dag. Visionen indeholder tidsangivelser, men I kan godt være mere specifikke.

Eksempel på en vision.

Om en generation er den gennemkørende trafik ude af byen. Vi har lavet et landsbytorv, hvor der før var tung trafik. Vi har fået fyldt huller ud i landsbyen/lokalsamfundet, også vi har skabt nogle byrum, der er skønne at opholde sig i. Vi har fået et multihus, hvor vi har vore værksteder, vore idrætsmuligheder, vort fælleskøkken og vores kro, vore B&Bs og vores sociale værksteder. Vi har ligeledes vores forretning, som vi hjælper vore lokale

gartnerier med at drive. Vi har overtaget driften af mange sociale opgaver fra kommunen (udliciteret), og vi klarer den meste daglige vedligeholdelse selv. Kommunen ser vi, når store opgaver skal udføres.

Vi har fået en landsby/lokalsamfund, som er helt speciel at bevæge sig i forår og efterår. Vi har fået plantet ikke mindre end 30.000 æbletræer. Vi har alle kendte sorter repræsenteret i byen/lokalsamfundet og mange eksperimenterer med at pøde. Vores specielle landsby/lokalsamfund trækker turister til, der vil se vort mosteri og spise vor æblekage.

Mange tilflyttere er passionerede æbledyrkere, og fællesskabet blomstrer. Vi har rigtig meget at tale om, og vi har altid noget at tale med vore turister om.

Vores landsby/lokalsamfund er på landkortet. Vi har været i TV med vores 30.000 blomstrende æbletræer 7 gange. Vi er stolte over vores by/lokalsamfund og over vores indsats. På vores værksteder hjælper vi hinanden med at energirenovere landsbyens/lokalsamfunds huse. Vi mangler stadig en del, men det kommer.

For 30 år siden var en stor gruppe mere interesserede i at lave en rigtig god børnehave, og de fik plads i vores plan. Derfor har vi i dag en velfungerende institution, som er så moderne, at man modtager besøg fra København, så de kan se, hvordan man driver en institution på basis af fællesskabet i en landsby/lokalsamfund.

Landsbyens befolkningstal er steget med 12 % siden vi begyndte. Landsbyen er blevet mere kompakt, for vi ønsker at rykke tættere sammen i bycentrum og ikke inddrage nye marker til nye parcelhuskvarterer.

Milepæle: Om 2 år har vi vores første multihus i den gamle skole. Om 5 år har landsbyen et bytorv og tre nye huse på den gamle foderstofgrund. Om 10 år er trafikken lagt uden om landsbyen. Om 15 år er der plantet 10.000 æbletræer. Om 20 år er vi kendte for vort gode fællesskab og æbler, om 25 år bliver vores institution belønnet, som en af landets bedste. Om 30 år har vi nået vores vision i fuldt omfang.

Eksempel på en strategi:

Der nedsættes en styregruppe, der også står for økonomi og for at skaffe fondsmidler, samt pressestrategien. Styregruppen får samlet en demokratigruppe, der løbende skal sikre at ingen beslutninger tages uden at alle er blevet hørt på en ordentlig måde. Demokratigruppen laver regler for, hvordan demokratiet skal fungere.

Der nedsættes fem arbejdsgrupper. En arbejdsgruppe, udarbejder en projektplan for nedrivning af foderstofbygningen og laver samtidig et forslag til det nye bytorv. Den anden gruppe, der nedsættes, skal tage sig af institutionerne og især den nye børnehave. Desuden vil en gruppe arbejde med æbler og udbredelsen af disse, sorter og beplantning. Denne gruppe arbejder også langsigtet på at overtage det gamle mejeri og lave mosteri. Den fjerde arbejdsgruppe skal arbejde på at få en omfartsvej, så vi kan få trafikken væk fra centrum. Den sidste arbejdsgruppe indleder forhandlinger med kommunen om overdragelse af opgaver til den lokale pedel.

Hver arbejdsgruppe laver en delvision og for sit område og en handleplan. Alle grupper reviderer deres planer mindst hvert andet år. Handleplanerne kædes løbende sammen med den nye udviklingsplan.

Vurdering

For hvert kriterie skal landsbyen/ lokalsamfundet selv give sig point. Det betyder, at landsbyen lokalsamfundet beslutter, hvilket point-niveau I gerne vil opnå, arbejder frem mod, definerer og ansøger. Her følger en beskrivelse af, de forskellige point-niveauer landsbyens/lokalsamfundets vurderes ud fra.

1 point

Den lokale udviklingsplan er meget mangelfuld. Udviklingsplanens delpunkter (historie, analyse, vision, strategi) er mangelfuldt beskrevet. Landsbyen/lokalsamfundet har et ringe kendskab til egen historie, befolkning, foreninger, erhvervsliv mv. Der er et dårligt kendskab til hvad borgerne ønsker sig for fremtiden. Eventuelle tiltag og projekter er modstridende eller ustruktureret. Strategi – hvad er det?

2 point

Lokalsamfundet har en lokaludviklingsplan der indeholder alle de beskrevne kriterier og afsnit. Der mangler dybde og konsekvens i indholdet, arbejdsgrupperne og uddelegeringen. Umiddelbart synes visionen ikke at hænge helt godt sammen med de konkrete forestillinger om de tiltag, der skal til. Kommunen har ikke været inddraget i arbejdet. Planen er ikke umiddelbart tilgængelig for borgerne.

3 point

Lokalsamfundet har en lokaludviklingsplan, der indeholder alle de beskrevne kriterier og afsnit. Udviklingsplanen fremstår på en god måde grafisk og redaktionelt. Den er dog ingenlunde prangende i sit layout, fotos m.m. Borgerne er bekendte med planen, og den er tilgængelig på nettet og i trykt form. Der har været et sporadisk, men fornuftspræget samarbejde med kommunens forvaltning og politikere.

4 point

Lokalsamfundet har en lokaludviklingsplan, der indeholder alle de beskrevne kriterier og afsnit. Den er gennemarbejdet og meget beskrivende for både proces og mål. Layoutet er udarbejdet, så den virker spændende, og det redaktionelle er let tilgængeligt. Planen kan fungere som et opslagsværk i det fremadrettede arbejde i landsbyen/lokalsamfundet og andre interessenter. Planen er udviklet i et tæt samarbejde med kommunens forvaltning. Og er naturligvis tilgængelig for både borgere og kommunens folk.

5 point

Lokalsamfundet har en lokaludviklingsplan, der adskiller sig fra mængden. Planen er visionær og realiserbar. Den placerer landsbyen i kommunen, i regionen, i det internationale samfund. Fremstilling, indhold, fotos, data m.m. er udarbejdet på en måde, der fremstår professionel, således at udviklingsplanen tillige fremstår som et salgsprospekt af en landsby, hvor der er tænkt tanker, og der er styr på udviklingen, og hvor man tiltrækker mennesker, som kommer for at deltage i landsbyens/lokalsamfundets projekt.

Planen er udviklet i et samarbejde med kommunens forvaltning. Den understøtter og supplerer kommunens egne planer.

Hjælpeværktøjer

På hjemmesiden www.blomstrendelandsby.dk finder I under de enkelte kriterier en række hjælpeværktøjer og eksempler på løsning af opgaven. Disse kan indgå i jeres arbejde, men det er op til jer, hvordan I vælger at løse opgaven, så den passer i forhold til jeres lokale kontekst.

[Download kriterie 10 som pdf](#)

C) Den synliggørende del

Her arbejdes der med synliggørelse og kommunikation samt landsbyledelse og motivation.

Man finder også nogle selvvalgte kriterier, der udspringer af indsatsområderne beskrevet i udviklingsplanen ved punkt 2. Eksempler kan være:

- 11) Lokal byggeskik
- 12) Udvikle kulturarven
- 13) Turisme faciliteter
- 14) Aktiviteter & arrangementer
- 15) Branding

D) Den servicerende del

Selvvalgte kriterier, der udspringer af indsatsområderne fra de forrige punkter. Eksempler kan være:

- 16) Offentlig service
- 17) Privat service
- 18) Erhvervsliv
- 19) Iværksætter
- 20) Egnprodukter

E) Den bæredygtige del

Selvvalgte kriterier, der udspringer af indsatsområderne fra de forrige punkter. Eksempler kan være:

- 21) Synlig vækst
- 22) Sundhed
- 23) Miljø
- 24) Energi
- 25) Bæredygtig

Programmer i EU

http://blomstrendelandsby.dk/programmet_trashed/fakta/programmer-i-eu/

Frankrig:

Ville et Village Fleuris

12.000 landsbyer i Frankrig er med i dette program. Disse landsbyer er både meget smukke destinationer, samt landsbyer med udvikling i fokus. Udnævnelsen foregår med dekorationer af blomster, overalt i landsbyerne.

Storbritannien:

Britain in Bloom

1.200 byer er med i denne udnævnelse af landsbyer der blomstrer. Dette program adskiller sig fra Blomstrende Landsby, da disse landsbyer bliver udnævnt på baggrund af deres blomsterhaver.

Tjekkiet:

Village of the Year

Dette kvalitets-stempel, som bliver givet til de landsbyer i Tjekkiet, som udmærker sig ved sammenhold og udvikling, sker en gang om året. Det er en prestigefyldt pris, at modtage, og foregår som en konkurrence årligt.

Tyskland:

Arge Landentwicklung

Dette program har også til formål, at udvikle landsbyer. Det adskiller sig fra øvrige programmer, ved også at udvikle landbrug og områder, hvor der ikke er bosætning.

Henvendelse fra pressen, skal ske til:

Carsten Blomberg Hansen
Presseansvarlig
Mobil: +45 29 911 950
Email: carsten.blomberg.hansen@dgi.dk

SWOT analyse

http://blomstrendelandsby.dk/manualer_trashed/niveau-1_trashed/01-indblik_trashed/swot-analyse/

EN SWOT analyse bruges til at beskrive landsbyen på 4 punkter:

Styrker (S-strengths)
Svagheder (W-weaknesses)
Muligheder (O-opportunities)
Trusler (T-treats)

I kan bruge analysen til at identificere styrker og svagheder i jeres landsby idag, samt muligheder og trusler, som fremtiden bringer. I kan også få identificeret en række indsatsområder, som borgerne i landsbyen ønsker igangsat. Dette er også en god måde at verificere overfor kommune, at jeres ønsker understøttes af en stor del af befolkningen i landsbyen.

På borgermødet gennemføres analysen på følgende måde:

Nedsæt som minimum 2 grupper, hvis muligt helts flere. Grupperne bør have mellem 5-8 deltagere alt efter fremmødet.

Start med at afsætte cirka 30 min til de to første (styrker og svagheder). Her ser I på landsbyen, som den er idag (nutiden). Hver af grupperne bruger tiden til at diskutere og skrive deres vigtigste pointer ned

Hernæst bruger I cirka 30 min på de to sidste (muligheder og trusler). Her ser I på landsbyen, som I gerne vil have den til at se ud. I ser på hvilke muligheder fremtiden bringer og hvilke trusler, der kan opstå. Her diskutere og nedskriver grupperne ligeledes deres pointer.

Blomstrende Landsby Program sammenskrevet

Når de to første runder er gennemført, skal grupperne bruge cirka 10 minutter på at prioritere 3 indsatsområder.

Hvergruppe præsenterer nu deres prioriteringer.

I kan evt. slutte af med at udvælge de tre vigtigste og tildele dem tovholdere.

[Download](#) arbejdsark til SWOT analysen

Kontakt gerne sekretariatet for mere viden om SWOT analysen